

kategoria: Słownik fotograficzny

Słownik A-C

SŁOWNICZEK - terminy fotograficzne

ABC fotografii cyfrowej

Encyklopedia podstawowych pojęć i terminy techniczne stosowane w fotografii.

A

Aberacja - zniekształcenie koloru lub kształtu przez obiektyw, korygowane dzięki wielosoczewkowej konstrukcji obiektywu lub użyciu małego otworu przesłony. Rozróżniamy aberację sferyczną i chromatyczną.

Adapter kart pamięci - to urządzenie, które dokuje kartę pamięci umożliwiając czytywanie informacji za pomocą tradycyjnej stacji dyskietek 1.44 MB. Istnieją adaptery kart SmartMedia i CompactFlash.

Adapter - pierścień nakładany na obiektyw lub bezpośrednio na body aparatu, pozwala umocować na obiektywie filtr o innej średnicy lub założyć do aparatu obiektyw o nietypowym gwincie.

Aerografia - technika retuszu negatywów lub odbitek fotograficznych polegająca na napyłaniu barwnika (pigmentu) za pomocą aerografu.

Analizator barw - urządzenie z pomocą którego określa się właściwą korektę barwną (przy zastosowaniu filtrów) podczas wykonywania odbitek fotograficznych.

Aparat do zdjęć natychmiastowych - aparat, najczęściej z uproszczonymi systemami kontroli parametrów, z którego otrzymuje się gotowy obraz pozytywowym w kilka minut po naświetleniu.

Aparat fotograficzny wielkoformatowy - aparat na pojedyncze arkusze błony formatu 10x12,7 cm lub większe, z płytą czołową obiektywu, zamocowaną za pomocą elastycznego, rozciągliwego miecha i ze szklaną matówką umieszczoną w płaszczyźnie obrazowej do nastawiania motywu i ostrości obrazu.

Aparat fotograficzny średnioformatowy (aparat na błonę zwojową) - aparat na format błony większy niż 35mm, ale mniejszy niż w aparatach wielkoformatowych. Najczęściej w aparatach tych używane są błony zwojowe 6cm, na formaty zdjęć 6x4,5 cm, 6x6 cm, 6x7 cm, i6x9 cm.

Aparat fotograficzny półklatkowy - format wykonywanych przez ten aparat zdjęć obejmuje połowę standardowego formatu małoobrazkowego na błonie 35mm, co pozwala wykonać 72 zdjęcia na normalnym ładunku błony.

Aparat fotograficzny panoramiczny - aparat z obiektywem skanującym, który przy wykonaniu zdjęcia obraca się względem swego tylnego punktu węzłowego, dając wydłużony obraz na zakrzywionej cylindrycznie powierzchni błony.

Aparat fotograficzny kompaktowy - mały aparat 35mm o zwartej, często uproszczonej budowie. Zazwyczaj całkowicie zautomatyzowany i wyposażony a celownik lunetkowy.

Apertura - kołowy otwór wewnątrz obiektywu, określający ilość światła, która po przejściu przez obiektyw padnie na błonę. Prawie we wszystkich aparatach fotograficznych, z wyjątkiem najprostszych modeli, wielkość otworu można regulować za pomocą przesłony, którą nastawia się na różne wymiary średnicy, według oznaczonych na skali tzw. wartości liczby przesłony.

ASA (American Standard Association)- system sensometryczny. Znormalizowana (ISO) skala określająca czułość kliszy fotograficznej.

Automatyczny naciąg aparatu - automatyczny mechanizm (silnik naciągowy), który przesuwa błonę o jedną klatkę zdjęciową po każdorazowym wyzwoleniu migawki.

Autoekspozycja (AE) - system w aparacie, który mierzy światło i samoczynnie ustawia jeden lub oba parametry ekspozycji (przesłona i czas otwarcia migawki), aby prawidłowo naświetlić kliszę.

Autofocus (AF) - automatyka nastawiania ostrości. Automatyczny system, który wykorzystuje silnik elektryczny wbudowany w obiektyw lub korpus aparatu dla uzyskania takiego wysunięcia obiektywu, które zapewnia ostrość naświetlanego obrazu. Odległość os fotografowanego obiektu ustalana jest na podstawie np. pomiaru różnic faz wysyłanych fali lub na podstawie różnicowania kontrastów.

B

B - jeden z czasów otwarcia migawki trwający tak długo, jak długo naciśnięty jest spust migawki.

Balans barwny - zrównoważenie barwnego procesu fotograficznego zapewniające prawidłową reprodukcję kolorów.

Balans bieli - równoważenie barwy światła pochodzącego z różnych źródeł. Przykładowo światło sztuczne powoduje na zdjęciu dominantę barwy żółtej. Regulacja balansu bieli (spotykana w prawie każdym aparacie cyfrowym) niweluje ten efekt sprawiając, że na fotografii kolor biały będzie wyglądał naturalnie.

Barwoczułość - uczulenie materiału światłoczułego na poszczególne zakresy widma światła białego.

Barwy dopełniające - barwy przeciwstawne sobie w widmie światła. Na przykład barwa żółta jest dopełniająca dla niebieskiej.

Barwy zasadnicze - inaczej kolory podstawowe. Barwy, które są podstawą w tworzeniu innych kolorów. Poprzez wymieszanie barw podstawowych w odpowiednich proporcjach uzyskuje się inne barwy z palety. Barwy zasadnicze to: niebieski, zielony i czerwony.

Błona - cienkie plastikowe podłoże, pokryte światłoczułą emulsją, która po naświetleniu w aparacie, rejestruje obraz przedmiotu.

Błona arkuszowa - błona fotograficzna, produkowana w arkuszach płaskich, ciętych na określone wymiary, używana w aparatach wielkoformatowych.

Błona litograficzna - wysokoczuła błona kreskowa, na której uzyskuje się bardzo kontrastowe obrazy (przy wywoływaniu w specjalnym wywoływaczu litograficznym.)

Błona równoważona do światła dziennego - błona barwna przeznaczona do prawidłowej reprodukcji barw przedmiotu, jeżeli jest on oświetlony światłem dziennym albo światłem elektronicznej lampy błyskowej albo specjalną żarówką fotograficzną pomalowaną na niebiesko.

Błona równoważona do światła sztucznego - błona barwna przeznaczona do prawidłowej reprodukcji barw przedmiotu, jeżeli jest on oświetlony światłem żarowym. Jeżeli naświetlimy taką błonę przy świetle dziennym, bez użycia odpowiedniego filtra konwersyjnego to barwy na zdjęciu będą nienaturalnie błękitne.

C

Camera obscura - najprostszy aparat fotograficzny składający się ze skrzynki światłoszczelnej i otworka. Światło padające przez otworek tworzy na przeciwległej ścianie skrzynki odwrócony obraz przedmiotu.

CCD (Charge Coupled Device) - półprzewodnikowy przetwornik obrazu. Płytką z siatką elementów światłoczułych. W zależności od natężenia światła padającego na poszczególne komórki płytki, wzbudzany jest prąd, który zamieniany jest później na sygnał cyfrowy. Można w ten sposób zapisać cyfrowo obraz w pamięci. CCD znalazł zastosowanie między innymi w aparatach cyfrowych.

Celownik - system obserwacyjny umożliwiający kadrowanie fotografowanej sceny. Często pomaga również przy nastawianiu ostrości obrazu.

Celownik lustrzany - system wykorzystujący ruchome lustro umieszczone w aparacie pod kątem 45 stopni za obiektywem. Podczas fotografowania obraz odwzorowywany przez obiektyw trafia za pośrednictwem lustra do oka obserwatora. W momencie wyzwolenia migawki lustro podnosi się a obraz zostaje utrwalony na kliszy. Jest to najlepszy system obserwacyjny, gdyż jest wolny od błędu paralaksy. Obraz obserwowany jest rzeczywistym obrazem fotografowanym.

Celownik lunetkowy - niezależny od obiektywu układ optyczny umożliwiający obserwowanie fotografowanej sceny. Jego największą wadą jest błąd paralaksy, który powoduje, iż obraz obserwowany różni się nieznacznie od fotografowanego. Wynika to z nierównoległości osi celownika i obiektywu.

Chromatyczna aberacja - wada obiektywu, przez którą promienie o różnych długościach fali skupiają się w punktach leżących na płaszczyznach różnych od płaszczyzny ogniskowej obiektywu. Ujawnia się jako szereg obwódek o różnej barwie otaczających fotografowany przedmiot.

Ciemnia - światłoszczelne pomieszczenie używane do obróbki materiałów światłoczułych.

Ciemny obiektyw - obiektyw z małą średnicą maksymalnego otworu przysłony.

Ciepłe barwy - barwy o odcieniach czerwonych dające wizualne uczucie ciepła.

Czas otwarcia migawki - czas, podczas którego migawka pozostaje otwarta powodując ekspozycję klatki. Jest zazwyczaj mierzony w częściach sekundy. Każda zmiana czasu otwarcia migawki jest liczona jako jeden stopień przysłony.

"Czerwone oczy" - efekt w postaci czerwonej plamki na oku. Ujawnia się na zdjęciach barwnych, osób fotografowanych z pomocą lampy błyskowej znajdującej się blisko osi obiektywu. Spowodowany jest bezpośrednim odbiciem się promienia światła lampy błyskowej od siatkówki oka.

Czułość błony fotograficznej - stopień uczulenia na światło materiału określany w odpowiedniej skali ISO, ASA lub DIN.

Ireneusz Zdrowak

Wszystkie prawa do materiałów zamieszczonych na stronach [Foto-Netu](#) zastrzeżone.
Kopiowanie i publikacja bez zgody autorów zabroniona.

kategoria: Słownik fotograficzny

Słownik D-F

SŁOWNICZEK - terminy fotograficzne

ABC fotografii cyfrowej

Encyklopedia podstawowych pojęć i terminy techniczne stosowane w fotografii.

D

Dalmierz pola dzielonego - urządzenie pomagające w ustawieniu ostrości. Daje podwójny lub przesunięty obraz, gdy obiekt jest nieostry.

Dalmierz sprzężony - system nastawiania na ostrość obrazu, w którym dalmierz i układ nastawiania obiektywu na odległość przedmiotową są sprzężone. Fotografujący widzi obraz przedmiotu w celowniku bezpośrednio, a na jego środkowej części, nałożony obraz wtórny.

Dedykowana lampa błyskowa - lampa błyskowa przeznaczona do współpracy z jednym konkretnym typem aparatu lub grupą aparatów.

Definicja obrazu - czytelność obrazu (rozdzielczość, ostrość, ziarno). Niskoczułe filmy dają najwyższy poziom definicji obrazu.

Diafragma - inaczej przesłona, okrągły otwór umieszczony w obiektywie lub tuż obok niego, regulujący ilość światła padającą na materiał światłoczuły a także wyznaczający głębię ostrości. Może być stały lub zmienny. Jej wielkość oznacza się liczbą otworu przesłony (f number).

Diapozytyw - pozytywow obraz na błonie, przeznaczony do oglądania w powiększeniu, przeważnie poprzez projekcję na ekran za pomocą rzutnika. Przyjęła się potocznie nazwa "slajd" wywodząca się z angielskiego "slide"

Digilab - maszyna wyposażona w mechanizm kopiowania zdjęć z cyfrowych nośników na klasyczny papier fotograficzny.

DIN - (Deutsche Institut für Normung) system sensytometryczny ze skalą stopni czułości znormalizowaną przez tę instytucję był używany w Europie przed wprowadzeniem międzynarodowej skali stopni czułości, znormalizowanej przez ISO.

Dioptra - miara siły ugięcia światła przez soczewkę.

Długoogniskowy obiektyw - obiektyw o ogniskowej znacznie dłuższej niż przekątna klatki filmu, na którym jest wykonywane zdjęcie z pomocą tego obiektywu.

Diminanta barwna - przewaga jednego koloru na zdjęciu.

"Duszki" - zniekształcenia obrazu na skutek refleksów, odbić promieni zbyt intensywnego światła; można je wyeliminować za pomocą filtra polaryzacyjnego.

Dwukartkowy materiał do fotografii natychmiastowej - materiał do fotografii natychmiastowej wychodzący z aparatu w postaci dwóch sklejonnych kartek, które trzeba rozdzielić w celu otrzymania obrazu pozytywowego i negatywowego.

Dwuogniskowe obiektywy - obiektywy z ruchomymi grupami soczewek dającymi możliwość pracy, jako obiektywy o dwóch różnych ogniskowych.

Dyfuzor - nasadka z materiału zmiękczająca światło przez nią przechodzące.

Dystorsja - zniekształcenie optyczne kształtów i/lub proporcji w obrazie, występuje przy niektórych typach obiektywów jak np. rybie oko. Może być także wykorzystywane jako efekt specjalny.

DX kod - system automatycznego rozpoznawania czułości błony spotykany obecnie w większości nowoczesnych aparatów fotograficznych.

E

Efekt Sabbattiera - inaczej solaryzacja, jest to częściowe odwrócenie tonów spowodowane znacznym prześwietleniem lub światłem zadymiającym w trakcie wywoływania.

Efekt Schwarzschilda - pozorna utrata czułości filmu przy bardzo krótkich i bardzo długich czasach naświetlania.

EFS-1 (Electronic Film System) - elektroniczna klisza do klasycznego aparatu. Urządzenie (wkładka) jest zbudowane z elementu CCD oraz modułu pamięci. Po włożeniu do klasycznego aparatu fotograficznego zamienia go w cyfrowy.

Ekspozycja - ilość światła, którego działaniu poddaje się materiał światłoczuły, regulowana czasem otwarcia migawki lub zegarem powiększalnikowym oraz przesłoną obiektywu.

Ekwiwalent ogniskowej - odpowiednik ogniskowej obiektywu aparatu cyfrowego w klasycznym aparacie 35mm.

Emulsja - światłoczuła warstwa materiału fotograficznego, w której tworzy się obraz.

F

Film - światłoczuła emulsja, w której powstaje obraz, osadzona na cienkim podłożu plastikowym.

Film do światła dziennego - film kolorowy zbalansowany do użycia w świetle dziennym lub przy świetle lampy błyskowej. Na opakowaniu jest oznaczony: "DAYLIGHT"

Film do światła sztucznego - film kolorowy zbalansowany do użycia w świetle żarowym. Na opakowaniu jest oznaczony: "TUNGSTEN" (światło żarowe) lub "TYPE B" (światło halogenowe).

Film graficzny - materiał fotograficzny o wyjątkowo wysokim kontraście. Służy na ogół jako materiał pozytywowo wykorzystywany przy efektach specjalnych. Musi być wywoływany w wywoływaczu przeznaczonym do filmów graficznych.

Film odwracalny - film, na którym po obróbce tworzy się obraz pozytywowo. Można z niego otrzymać negatywy i odbitki. Nazywany jest również diapozytywem lub slajdem.

Filtracja - zestaw filtrów koniecznych do osiągnięcia prawidłowej korekcji barw przy wykonywaniu odbitek kolorowych.

Filtr neutralny szary - filtr używany do regulacji ilości światła wpadającego przez obiektyw w aparatach o stałym otworze przesłony lub kiedy trzeba użyć dużego otworu przesłony w jasnym oświetleniu.

Filtry płaskie - szklane lub plastikowe nasadki na obiektyw zmieniające cechy lub kolor tworzonego obrazu. Także kolorowe szybki szklane, plastikowe lub żelatynowe używane do korekcji barw w powiększalniku.

Filtry kompensacyjne - (CC) filtry o niedużej gęstości używane do korekcji dominanty barwnej.

Filtry kontrastujące - filtry do fotografii czarno-białej, które przyciemniają jedne, a rozjaśniają inne kolory, zwiększając kontrast.

Filtry konwersyjne - filtry zmieniające procentową zawartość fal różnej długości w widmie światła białego, używane do dopasowania filmu do właściwego dla niego, ze względu na jego balans barwny, źródła światła.

Filtry korekcyjne - (CP) filtry do korekcji przy powiększaniu, umieszczone w specjalnej szufladce powiększalnika, rzadziej pod obiektywem.

Filtr polaryzacyjny - filtr, który zatrzymuje lub przepuszcza światło spolaryzowane.

Filtry połówkowe przejściowe - filtry częściowo zabarwione, stopniowo tracące kolor, aż do całkowitej przejrzystości.

Filtr typu "Skylight" - bardzo jasno różowy filtr używany do likwidacji niebieskiej dominanty barwnej spowodowanej zbyt dużą ilością światła z nieba oraz wyeliminowania wpływu promieniowania ultrafioletowego i mgły.

Filtry UV - filtr absorbujący promieniowanie ultrafioletowe. Może zostawać na stałe na obiektywie stanowiąc jego dodatkową ochronę.

Filtry żelatynowe - filtry z barwionej w masie żelatyny, umieszczane przed obiektywem lub na źródłach światła, tańsze niż szklane lub plastikowe, ale też o mniejszej wytrzymałości.

Flesz - pochodzi od angielskiego "flash", potocznie lampa błyskowa.

Format - wielkość, wymiary obrazu na filmie lub papierze.

Fotomontaż - obraz fotograficzny składający się z więcej niż jednego zdjęcia dzięki zastosowaniu wielokrotnej ekspozycji, złożenia negatywów, wielokrotnego naświetlania pod powiększalnikiem lub montażu.

Forsowanie czułości błony - naświetlanie błony tak, jakby była czulsza, niż to wskazuje jej normalna wartość ISO. Forsowanie czułości błony rekompensuje się podczas jej wywoływania po naświetleniu.

Fotogram - obraz fotograficzny wykonany przez ułożenie nieprzejrzystych lub prześwitujących przedmiotów na papierze światłoczułym lub zawieszonych nad jego powierzchnią, a następnie wystawienie na działanie światła, padającego z góry i normalne wywołanie. Nazwa fotogram bywa też używana w odniesieniu do normalnie wykonanych gotowych odbitek (powiększeń) fotograficznych.

Fotometr - inaczej światłomierz, przyrząd do pomiarów parametrów światła, stosowany w różnych dziedzinach techniki świetlnej.

Fotomikrografia - wykonywanie zdjęć w znacznym powiększeniu w porównaniu z oryginałami przedmiotów aparatem fotograficznym umocowanym na mikroskopie.

Ireneusz Zdrowak

kategoria: Słownik fotograficzny

Słownik G-I

SŁOWNICZEK - terminy fotograficzne

ABC fotografii cyfrowej

Encyklopedia podstawowych pojęć i terminy techniczne stosowane w fotografii.

G

Gęstość - ilość srebra wytworzonego w emulsji przez naświetlenie i wywołanie. Mierzona jest stosunkiem ilości światła padającego na materiał do ilości światła odbitego lub przepuszczonego przez ten materiał.

Gęsty negatyw - ciemny negatyw o dużej gęstości.

Głębina ostrości - przestrzeń, w której wszystkie elementy są ostre w obrazie; im obiekt jest bliżej aparatu, tym mniejsza jest głębina ostrości, zależy od typu obiektywu i zadanej przesłony. Głębina ostrości zmienia się w zależności od nastawionej, wybranej wartości liczby przesłony, nastawionej wybranej odległości przedmiotowej oraz od odległości ogniskowej obiektywu użytego do zdjęć. Głębina ostrości wzrasta, jeżeli zmniejsza otwór przesłony (nastawiona na skali większa wartość liczby przesłony), jeżeli do zdjęć użyto obiektywu o krótszej odległości ogniskowej, i jeżeli obiektyw jest nastawiony na maksymalną odległość przedmiotową.

Głębina ostrości obrazowa - dopuszczalny zakres, w jaki błona może zmienić swe położenie względem płaszczyzny obrazowej aparatu przy zachowaniu zadawalającej ostrości obrazu odwzorowanego przez obiektyw.

Głębina ostrości przedmiotowa - strefa zadawalająco ostrego odwzorowania przez obiektyw obrazów przedmiotów znajdujących przed i za punktem optymalnego nastawienia obiektywu na określoną odległość przedmiotową.

Głowica barwna - część powiększalnika zawierająca źródło światła oraz zestaw filtrów umożliwiających korekcję barw przy wykonywaniu powiększeń barwnych.

Głowica oświetlająca lampy błyskowej - ogólne określenie zespołów lampy wysyłających światło.

Głowica panoramiczna - głowica statywu pozwalająca na ruchy pionowe aparatu i obrót o 360 stopni przy zachowaniu stabilności aparatu. Może być zablokowana w każdej pozycji.

Gniazdo wtykowe R - zewnętrzne gniazdo wtykowe spotykane jeszcze w wielu aparatach Fotograficznych. Służy do połączenia migawki aparatu z elektroniczną lampą błyskową, wyposażoną w przewód synchronizacyjny z wtykiem. Umożliwia synchroniczny zapłon lampy aparatu.

Gorąca stopka - miejsce połączenia (wraz ze stykiem elektronicznym) aparatu z lampą błyskową.

Gradacja papieru - skala charakteryzująca kontrastowość papierów czarno-białych, papiery o miękkiej gradacji dają niższy kontrast, o twardej wyższy.

Grafizacja barwna - ograniczenie zdjęcia do partii o pełnych kolorach.

Grupy soczewek - połączenie kilku soczewek w jeden element optyczny. Zestawienie takich różnych elementów jest wykorzystywane w obiektywach wielosoczewkowych w celu poprawienia jakości obrazu.

H

Halo - rozświetlenie, poświata pojawiające się wokół źródeł światła w kadrze.

Halogenki - wspólna nazwa chlorków, bromków i jodków srebra, których światłoczułe kryształki tworzą bazę większości emulsji fotograficznych.

Halogenki srebra - światłoczułe kryształki srebra w emulsji tworzące obraz.

High-key (Wysoki klucz) - efekt w obrazie polegający na przewadze jasnych tonów i braku głębokich cieni. Także określenie oświetlenia służącego do osiągnięcia tego efektu.

Hiperfokalna odległość - najmniejsza odległość od aparatu, przedmiotu odwzorowanego ostro, gdy obiektyw jest nastawiony na nieskończoność. Jeżeli obiektyw zostanie nastawiony na ostrość dla przedmiotu znajdującego się w odległości hiperfokalnej, to głębia ostrości rozciąga się od połowy odległości hiperfokalnej do nieskończoności.

I

Internegatyw/Negatyw pośredni - otrzymany na specjalnym kolorowym filmie negatyw lub duplikat negatywu oryginalnego przeznaczony do wykonywania kopii z materiałów pozytywowych i odwracalnych.

ISO - skrót nazwy: International Standard Organization - skala stopni czułości znormalizowana przez tę instytucję została przyjęta jako norma międzynarodowa dla oznaczania fotograficznych materiałów światłoczułych i zastąpiła poprzednio używane powszechnie skale stopni czułości według ASA i według DIN.

Interpolacja pikseli - rzeczywisty kolor piksela obrazu jest uzyskiwany na drodze interpolacji punktów sąsiadujących. Na podstawie składowych koloru sąsiednich elementów są obliczane wartości składowe barwy centralnego punktu.

Ireneusz Zdrowak

Wszystkie prawa do materiałów zamieszczonych na stronach [Foto-Netu](#) zastrzeżone.
Kopiowanie i publikacja bez zgody autorów zabroniona.

kategoria: Słownik fotograficzny

Słownik J-L

Terminy fotograficzne

ABC fotografii cyfrowej

Encyklopedia podstawowych pojęć i terminy techniczne stosowane w fotografii.

J

Jasne obiektywy - obiektywy o dużym maksymalnym otworze przesłony.

Joule (dżul) - jednostka mocy wyjściowej promieniowania świetlnego elektronicznych lamp błyskowych, równoważność 1 watosekundy lub 40 lumenosekund.

K

Kadrowanie w ciemni - suwanie niepożądanych części obrazu fotograficznego na maskownicy w trakcie powiększania lub przez wysłanianie części przezrocza.

Kaseta na film - plastikowy lub metalowy pojemnik na film o szerokości 110, 126 lub 35 mm, wkładany do aparatu, a także specjalny magazynek wymienny do aparatu na filmy cięte.

Katadioptryczny obiektyw = Obiektyw lustrzany

Kąpiel przerywająca - roztwór chemiczny (zwykle słaby kwas), który zatrzymuje działanie wywoływacza na błonę lub papier fotograficzny i neutralizuje jego pozostałości, co zapobiega skażeniu innych roztworów chemicznych.

Kąt widzenia obiektywu - kąt tworzący się między liniami wyznaczającymi maksymalne pole widzenia obiektywu o danej ogniskowej.

Kąt odbicia - kąt utworzony między promieniem światła, po odbiciu od powierzchni i wyobrażalną "normalną" wystawioną pod kątem prostym do tej powierzchni.

Kąt padania - kąt utworzony między promieniem światła, padającym na powierzchnię wyobrażalną "normalną" wystawioną pod kątem prostym do tej powierzchni.

Kelvin - jednostka skali stopni temperatury bezwzględnej. W fotografii wykorzystywana dla określenia temperatury barwowej źródła światła.

Klatka - pojedynczy obraz na filmie.

Klin (neutralnie szary, stopniowy) - film, na którym naniesiono serię gęstości od prawie przezroczystej aż do nieprzepuszczalnej, przydatny w określeniu poprawnej ekspozycji.

Klipsy - uchwyty do filmów.

Kolor nasycony - czysty kolor, niezmielany z bielą, czernią ani żadnym innym kolorem.

Koło barw - takie przedstawienie zakresu spektralnego światła białego w kształcie koła, że barwy dopełniające występują naprzeciwko siebie.

Kontrast - różnica między najciemniejszymi i najjaśniejszymi partiami obrazu. Stopień kontrastu zależy od takich czynników jak: kontrast właściwy samemu przedmiotowi zdjęcia, zdolność rejestracji kontrastu przez błonę użytą przy

rejestrowaniu oryginalnego obrazu, kierunek i kąt padania światła, typu powiększalnika przy sporządzaniu powiększeń oraz rodzaj papieru użytego na odbitki.

Kontrast obrazu fotograficznego - różnica światła odbitego, przedstawiona w postaci stosunku dwóch liczb (n:1), w najciemniejszych i najjaśniejszych partiach obrazu negatywowego lub pozytywowego.

Kontrast równoczesny - efekt oddziaływania kolorów na siebie, np. kolory dopełniające zestawione ze sobą wzmacniają wzajemnie swoją intensywność i kontrast.

Konwerter - dodatkowy układ optyczny, mocowany, między obiektywem i korpusem aparatu fotograficznego, który powoduje wydłużenie odległości ogniskowej użytego obiektywu. Na przykład konwerter dwukrotny (2x) powoduje podwojenie odległości ogniskowej każdego obiektywu, z którym został użyty. Konwerter może spowodować pewne pogorszenie jakości obrazu zdjęcia, a ponadto obniża "jasność" obiektywu.

Kompensacja tylnego oświetlenia - w wielu automatycznych aparatach fotograficznych istnieje możliwość ręcznej regulacji parametrów naświetlania, przez dodatkowe otwarcie przesłony o określoną wartość tła kompensacji, gdy przedmiot jest oświetlony od tyłu. Większość systemów automatycznej regulacji wykazuje w tych wypadkach skłonność niedoświetlenia błony.

Komórka fotoelektryczna - element a światłoczuły używany w światłomierzach.

Komponent barwnika - substancja chemiczna niezbędna do utworzenia barwnika, znajduje się w barwnych i niektórych czarno-białych materiałach światłoczułych.

Kompresja obrazu - algorytm zmniejszania rozmiaru pliku ze zdjęciem kosztem utraty jakości obrazu.

Kopiorama - ramka do umieszczenia negatywu przy kopiowaniu stykowym.

Kopiowanie stykowe - wykonywanie odbitek za pomocą naświetlania przez materiał wyjściowy położony bezpośrednio na materiale światłoczułym.

Koreks - pojemnik do obróbki kliszy lub papieru, musi być ładowany w ciemności, ale cały proces można już prowadzić przy świetle.

Królicze oczy - efekt czerwonych oczu w fotografiach ludzi i zwierząt, spowodowany odbiciem światła lampy błyskowej od wewnętrznej powierzchni oka (siatkówki).

Krażek rozproszenia - kolistą plamką świetlną odwzorowaną przez obiektyw jako obraz punktu świetlnego przedmiotu. Im mniejsza jest ta plamka, tym ostrzejszy obraz przedmiotu na zdjęciu. Jeżeli jest widoczna wyraźnie jako krążek, to cały obraz jest nieostry.

Krótkoogniskowy obiektyw - obiektyw o ogniskowej krótszej niż przekątna klatki filmu, na którym jest wykonywane zdjęcie z użyciem tego obiektywu.

Kuweta - plastikowa, porcelanowa lub metalowa miseczka (najczęściej o prostokątnym kształcie dna) służąca do obróbki odbitek.

L

Lampa błyskowa - sztuczne źródło światła dające krótki, jasny błysk o składzie spektralnym zbliżonym do światła dziennego.

Lampa błyskowa dedykowana - typ lampy błyskowej przeznaczonej do współpracy z określonymi typami aparatów fotograficznych. Lampa po połączeniu z aparatem jest regulowana przez jego układ sterujący, w szczególności jego migawkę, a także otrzymuje informacje dotyczące czułości użytej błony i pomiaru oświetlenia.

Lampa błyskowa dodatkowa - dowolny typ lampy błyskowej, używanej przy zdjęciach jako lampa dodatkowa.

Lampa błyskowa pierścieniowa - lampa z rurką palnika o kształcie pierścieniowym, mocowanym na obiektywie. Ze względu na bezcieniowe oświetlenie używana głównie przy fotografowaniu z bliska drobnych przedmiotów.

Lampa błyskowa studyjna - wysokowydajny oświetlacz błyskowy, często podłączona do zasilacza sieciowego dużej mocy, zamontowany na regulowanym statywie, przeznaczony do oświetlania dużych powierzchni w studiach Fotograficznych.

Lampa pilotująca - żarówka niskiej mocy, w głowicy lampy błyskowej studyjnej pozwala fotografującemu przewidzieć efekt światła i cieni spowodowanych błyskiem lampy.

Lampa żarowa - źródło światła sztucznego, w którym prąd elektryczny przepływa przez włókno wolframowe wewnątrz szczelnej bańki szklanej.

Lampa żarowa halogenowa - małogabarytowy, usprawniony typ lampy żarowej wolframowej, która zapewnia przez okres jej użytkowania stałą temperaturę barwową wysyłanego światła, gdyż jej bańka nie ciemnieje z biegiem czasu.

Lejek - potoczna nazwa osłony reflektorów.

Liczba przewodnia - miara maksymalnej wydajności świetlnej elektronowej lampy błyskowej. Wartość ta jest dla danej lampy zmienna w zależności od czułości błony użytej do zdjęć. Większość producentów podaje wartość liczby przewodniej dla określonego modelu, przy założeniu, iż czułość błony wynosi ISO 100/21, oraz że odległość fotografowanego przedmiotu od lampy błyskowej będzie mierzona w metrach. Przy tych założeniach, wartość liczby przesłony, na którą należy nastawić obiektyw, można obliczyć dzieląc liczbę przewodnią przez odległość fotografowanego przedmiotu od lampy, na przykład: podana liczba przewodnia lampy wynosi 40 (dla ISO 100/21), jeżeli odległość przedmiotu od lampy równa się 5 m, wartość liczby przesłony trzeba nastawić na 8, gdyż $40 : 5 = 8$. Należy jednak zwrócić uwagę, że w niektórych krajach odległość jest zwyczajowo nadal określana nie w metrach, lecz w stopach angielskich (foot), przy czym 1 stopa = 0,305 m. W związku z tym również podawana przez producentów wartość liczby przewodniej tych samych modeli lamp, jeżeli odległość przedmiotu jest mierzona w stopach, będzie ponad trzykrotnie większa. I tak, dla podanego powyżej przykładu, musiałaby ona wynosić nie 40, lecz 131,2, gdyż w podanym, przykładzie liczbowym $5 \text{ m} = 16,404 \text{ stóp}$, a więc $131,2 : 16,404 = 8$, jak poprzednio.

Liczba przesłony - według oznaczenia angielskiego. Szereg kolejnych wartości liczbowych naniesionych na pierścieniu nastawczym oprawy obiektywu stanowi skalę, której kolejne działki odpowiadają określonemu zwiększaniu, względnie zmniejszaniu otworu przesłony obiektywu. Obrócenie pierścienia o jedną działkę skali, czyli o jedną wartość liczby przesłony w kierunku większych wartości (na przykład z 4 na 5,6) powoduje takie zmniejszenie otworu przesłony, że zmniejsza się o połowę ilość światła przechodzącego przez obiektyw (przy niezmiennych warunkach oświetlenia fotografowanego przedmiotu). I odwrotnie, obrócenie pierścienia o jedną działkę skali w kierunku mniejszych liczb (na przykład z 11 na 8) zwiększa otwór przesłony tak, że przechodząca przez obiektyw ilość światła podwaja się w porównaniu z poprzednim nastawieniem. Poszczególne wartości skali liczb przesłony zostały wyliczone z podzielenia odległości ogniskowej obiektywu przez odpowiadające danemu nastawieniu, efektywne średnice otworu przesłony, które są nazywane "żrenicą wejściową" obiektywu.

Low-key (Niski klucz) - efekt w obrazie polegający na przewadze ciemnych tonów, także określenie oświetlenia służącego do osiągnięcia tego efektu.

Luksogram - zdjęcie powstałe przez bezpośrednie naświetlenie obiektu leżącego na papierze fotograficznym.

Lustro - element optyczny, w którym normalnie tworzą się obrazy bez zniekształceń. Używane w sprzęcie fotograficznym mają pokryte płaszczyzny wierzchnie, w odróżnieniu od tych codziennego użytku, gdzie warstwa kryjąca jest pod szkłem. Takie rozwiązanie zabezpiecza przed powstaniem podwójnego obrazu - jednego odbitego w szkłe, drugiego w warstwie srebra.

Lustrzanka jednoobiektywowa - typ aparatu, w którym za obiektywem jest umieszczone ruchome lustro, ustawione pod kątem 45° , a w lustrzankach 35 mm, zamontowany nad lustrem pryzmat pentagonalny z kilkoma posrebrzonymi powierzchniami, m umożliwia obserwację w celowniku aparatu dokładnie tego samego obrazu, który jest odwzorowany przez obiektyw.

Lustrzanka dwuobiektywowa - lustrzanka z dwoma obiektywami; jeden tworzy obraz na filmie, a drugi przez odbicie w lustrze na matówce.

Ireneusz Zdrowak

Wszystkie prawa do materiałów zamieszczonych na stronach [Foto-Netu](#) zastrzeżone.
Kopiowanie i publikacja bez zgody autorów zabroniona.

kategoria: Słownik fotograficzny

Słownik M-O

Terminy fotograficzne

ABC fotografii cyfrowej

Encyklopedia podstawowych pojęć i terminy techniczne stosowane w fotografii.

M

Magazynek wymienny - stosowany głównie w aparatach średnioformatowych wymienny zespół, przeznaczony do wcześniejszego załadowania materiału światłoczułego. W ten sposób możliwa jest, w czasie wykonywania zdjęć, szybka zmiana błony czarno-białej na błonę barwną, błony negatywowej na błonę pozytywową, a nawet formatu i typu materiału zdjęciowe-go (magazynek na błonę 35 mm lub na materiały natychmiastowe Polaroid). Dzięki odpowiedniemu zabezpieczeniu wymiana magazynka na inny jest możliwa nawet po tylko częściowym naświetleniu błony bez obawy jej zaświecenia.

Makrofotografia - fotografia bardzo małych obiektów. Ukazuje obiekt na zdjęciu większy niż jest on w rzeczywistości.

Maska - materiał zakrywający część emulsji światłoczułej podczas naświetlania w aparacie lub pod powiększalnikiem.

Maskownica - ramka do przytrzymywania w określonym miejscu materiału pozytywowego podczas kopiowania.

Matówka - powierzchnia, na której jest widoczny obraz w wizjerze, umożliwiająca zakomponowanie kadru i ustawienie ostrości.

Mieszek - światłoszczelna harmonijka o zmiennej długości, mocowana pomiędzy obiektywem a aparatem, służy do płynnej regulacji odległości płaszczyzny obiektywu od płaszczyzny filmu; stosowany np. przy makrofotografii.

Miękki - określenie obrazu o niskim kontraście.

Migawka - zasłonka chroniąca film przed dostępem światła do czasu, gdy zostanie wyzwolony spust migawki przy robieniu zdjęcia.

Migawka centralna - migawka wewnątrz obiektywu zbudowana z cienkich metalowych "listków", które otwierają się przy naświetlaniu filmu.

Migawka połączona z przesłoną - migawka złożona z przesłony irysowej i migawki centralnej, które otwierają się jednocześnie podczas robienia zdjęcia.

Migawka szczelinowa - para roletek poruszających się wzdłuż filmu tuż przy jego powierzchni, które tworząc między sobą szczelinę powodują naświetlenie materiału. Od rozmiaru tej szczeliny zależy czas otwarcia migawki.

Mikroraster (raster mikropryzmatyczny) - pole w kształcie koła uformowane z małych pryzmacików ułatwiających nastawienie ostrości. Przy nieostrości obiektu daje wrażenie migotania.

Mocne punkty obrazu - punkty, w których przecinają się hipotetyczne linie pionowe i poziome, dzielące obraz na trzy równe części; umieszczenie obiektu w tych punktach wizualnie równoważy kompozycję.

Monochromatyczna barwa - pojedynczy kolor. Nazwa częściej używana w

odniesieniu do fotografii czarno-białej, ale także ma zastosowanie do sepii lub innych tonowanych zdjęć w jednym kolorze.

Montaż (fotomontaż) - wycinanie i montowanie ze sobą części oddzielnych obrazów w celu stworzenia innego obrazu.

Motor transportu filmu - silnik automatycznego przesuwu filmu w aparacie.

Motylki - metalowe klapki na zawiasach używane do regulacji strumienia światła z reflektorów.

N

Najwyższe światła - najjaśniejsze partie obrazu.

Nałożenie zdjęć (tzw. sandwich) - użycie dwóch lub więcej negatywów do wykonania jednej odbitki.

Napisy na filmach - cyfry i napisy identyfikacyjne naświetlane przez producenta na marginesie materiałów fotograficznych.

Nasadka dyfrakcyjna gwiazdkowa - nasadka na obiektyw do specjalnych efektów. Naje na fotografii wzory w postaci gwiazdek, promieni wokół punktowych źródeł lub odbić światła.

Nasadka pryzmatyczna - nasadka na obiektyw, dająca na zdjęciu szereg powtarzających się obrazów wtórnych, otaczających środkowy obraz główny.

Nastawienie ostrości - nastawienie odległości między obiektywem i płaszczyzną błony w aparacie w zależności od odległości fotografowanego przedmiotu od aparatu. Umożliwia uzyskanie ostrego obrazu tego przedmiotu na błonie w celu jego zarejestrowania.

Naświetlenie - poddanie materiału światłoczułego działaniu światła. Całkowite naświetlenie jest rezultatem natężenia światła przyjętego przez błonę, a jest regulowane wielkością otworu przesłony obiektywu. Długość czasu oddziaływania światła na błonę jest regulowana przez migawkę aparatu fotograficznego.

Naświetlenie z automatyczną kompensacją (Bracketing) - wykonanie serii zdjęć tego samego przedmiotu, każda klatka z innym naświetleniem błony, zmienianym automatycznie. System przydatny zwłaszcza przy wyborze żądanej jasności obrazu na przezroczach lub odbitkach z przeźroczy.

Negatyw - obraz odwrócony tonalnie w stosunku do rzeczywistości.

Niedoświetlenie - zbyt słabe działanie światła na materiał światłoczuły.

Niedoświetlenie lampą błyskową - stopniowe niedoświetlenie na obrazie tych partii przedmiotu, które w trakcie dokonywania zdjęcia znajdowały się w większej odległości od lampy, niż odległość, na której oświetlenie wystarczała jej moc robocza.

Niedowołanie - zbyt słabe wywołanie materiału światłoczułego.

Nienasycony kolor - barwa zmieszana z czernią, bielą lub innym kolorem.

Nieskończoność - taka odległość aparatu od obiektu, przy której promienie światła wysyłane przez obiekt stają się równoległe do siebie.

Niskoczuły film - film o niskiej światłoczułości i małej liczbie stopni w skali ISO.

Numer emulsji - numery na opakowaniu filmu lub papieru, pozwalające zidentyfikować produkt.

O

Obiektyw - konstrukcja optyczna ze szkła lub plastiku mająca zdolność skupiania promieni świetlnych. Obiektyw może składać się z pojedynczej soczewki lub grup

soczewek. Są dwa podstawowe typy soczewek: soczewka wypukła (skupiająca), która skupia promienie w jednym punkcie, oraz soczewka wklęsła (rozpraszająca), która ugina promienie na zewnątrz. Obie są wykorzystywane w obiektywach wielosoczewkowych, w których połączenie kilku różnych elementów daje w sumie efekt soczewki skupiającej.

Obiektyw makro - obiektyw do makrofotografii.

Obiektyw portretowy - obiektyw o odległości ogniskowej ok. 90 mm (dla aparatu 35 mm).

Obiektywy lustrzane - obiektywy przy konstrukcji, których dla zmniejszenia rozmiarów obudowy obiektywu przy długiej ogniskowej wykorzystano zarówno soczewki jak i lustro.

Obiektywy o stałej ogniskowej - obiektywy o jednej, stałej ogniskowej. Tzw. ogniskowe, sztywne w przeciwieństwie do dwuogniskowych i obiektywów zmienneogniskowych posiadają jedną, stałą ogniskową.

Obiektywy o stałej ostrości (fix-fokus) - obiektywy o pewnej stałej odległości od płaszczyzny filmu, nie mające możliwości zmiany ostrości w zależności od odległości między aparatem a obiektem. Stosowane są w tanich, prostych aparatach.

Obiektywy o zmiennej ostrości - obiektywy, w których można ustawiać ostrość w zależności od odległości obiektu.

Obiektywy szerokokątne - obiektywy o wyjątkowo krótkiej ogniskowej w stosunku do przekątnej klatki (dla 35 mm - od 8 do 38 mm).

Obiektywy wielosoczewkowe - obiektywy zawierające grupy soczewek, które współpracując ze sobą dają ostrzejszy obraz bez dystorsji.

Obiektywy zmienneogniskowe - obiektywy ze zmienną ogniskową, nazywane także transfokatorami lub z angielskiego zoom.

Obiektywy z warstwami przeciwooblaskowymi - obiektywy, w których zewnętrzna powierzchnia soczewki jest pokryta specjalnymi warstwami chroniącymi przed niepotrzebnymi odbiciami światła.

Obiektyw miękorysujący - obiektyw odwzorowuje delikatny, miękki obraz przedmiotu. Nie wszystkie elementy przedmiotu, na które jest nastawiony obiektyw, odznaczają się krytyczną ostrością obrazu. Obiektyw portretowy może być również obiektywem miękorysującym.

Obraz graficzny - obraz składający się tylko z czerni i bieli, bez półtonów.

Obraz utajony - niewidoczny obraz tworzący się w emulsji materiału światłoczułego pod wpływem działania światła.

Obudowa obiektywu - wyczerniony od wewnątrz metalowy lub plastikowy cylinder zapewniający właściwe położenie grup soczewek i ich ruch względem siebie.

Odbielacz - kąpiel chemiczna przeznaczona do usuwania części lub całości obrazu fotograficznego. Używana jako element obróbki chemicznej lub jako przygotowanie do tonowania.

Odbielacz utrwalający - kąpiel chemiczna łącząca działanie odbielacza i utrwalacza, używana w wielu procesach obróbki chemicznej materiałów światłoczułych.

Odbitka/Odbitka pozytywowa - zdjęcie na papierze fotograficznym wykonane za pomocą światła, które przechodzi przez negatyw lub przezrocze.

Ogniskowa - odległość pomiędzy miejscem, w którym obiektyw ustawiony na nieskończoność tworzy obraz a płaszczyzną obiektywu.

Oslabianie - zmniejszanie ilości srebra w emulsji w celu zmiany kontrastu i gęstości.

Ośłona przeciwsłoneczna - gumowa, plastikowa lub metalowa osłonka na obiektyw o kształcie cylindra zabezpieczająca przed bocznymi promieniami światła.

Ostrość wybiórcza - użycie minimalnej głębi ostrości przy ustawieniu ostrości na obiekt tak, że oddziela się on od nieostrego pierwszego planu i tła.

Otwarty błysk - spotykany w niektórych lampach błyskowych przycisk, którego naciśnięcie powoduje ręczne wyzwolenie błysku lampy bez uruchamiania migawki i naświetlania błony. Bardzo przydatny, jeżeli dla zapewnienia prawidłowego naświetlenia chce się korzystać ze światłomierza dla światła błyskowego.

Otwieranie, przemykanie obiektywu - zwiększanie zmniejszanie średnicy otworu przesłony.

Ireneusz Zdrowak

Wszystkie prawa do materiałów zamieszczonych na stronach [Foto-Netu](#) zastrzeżone.
Kopiowanie i publikacja bez zgody autorów zabroniona.

kategoria: Słowniczek fotograficzny

Słowniczek P-S

Terminy fotograficzne

ABC fotografii cyfrowej

Encyklopedia podstawowych pojęć i terminy techniczne stosowane w fotografii.

P

Pamięć nastawienia ostrości obrazu - układ spotykany w wielu automatycznych aparatach lustrzanych i w niektórych aparatach kompakt, który umożliwia fotografującemu automatyczne nastawienie ostrości obrazu dla jednego określonego fragmentu motywu i zachowanie tego nastawienia obiektywu w pamięci układu sterującego aparatem. Po przekomponowaniu obrazu sceny w celowniku aparatu wystarczy już tylko nacisnąć wyzwalacz migawki dla dokonania zdjęcia. Rozwiązanie to jest użyteczne, jeżeli główny przedmiot nie znajduje się w środku sceny, ponieważ większość systemów, autofokus w aparatach fotograficznych nastawia ostrość obrazu na ten przedmiot, który znajduje się w oznaczonej ramce na środku pola obrazowego celownika.

Pamięć nastawienia parametrów naświetlania błony - układ spotykany w wielu automatycznych aparatach lustrzanych i w niektórych aparatach kompakt, który umożliwia fotografującemu dokonanie pomiaru oświetlenia dla jednego określonego fragmentu motywu, automatyczne nastawienie parametrów naświetlania i zachowanie tego nastawienia w pamięci układu sterującego aparatem. Po przekomponowaniu obrazu sceny w celowniku aparatu wystarczy już tylko nacisnąć wyzwalacz migawki dla dokonania zdjęcia. Rozwiązanie jest użyteczne, zwłaszcza przy zdjęciach pod światło, lub gdy główny przedmiot jest znacznie jaśniejszy lub znacznie ciemniejszy niż otaczająca go scena.

Panorama - w znaczeniu fotograficznym szeroka, ciągła scena, zarejestrowana za pomocą aparatu panoramicznego albo zmontowana z szeregu kolejnych zdjęć sceny dla stworzenia widoku panoramicznego.

Panchromatyczna błona - błona fotograficzna, której emulsja jest uczulona na wszystkie długości fal widzianego widma światła.

Papier bromowy - pozytywowy materiał światłoczuły na podłożu nieprzezroczystym.

Papier chlorowy - pozytywowy materiał światłoczuły na podłożu nieprzezroczystym o niebieskawym zabarwieniu obrazu, używany do kopiowania stykowego.

Paralaksa - różnica między obrazem widzianym przez celownik aparatu fotograficznego a obrazem odwzorowanym przez obiektyw na elemencie światłoczułym. Błąd paralaksalny najbardziej uwidoczni się w aparatach z celownikiem przeziernikowym (lunetkowym), spotykanym w większości cyfrówek, ponieważ oś optyczna celownika jest w aparacie przesunięta względem osi optycznej obiektywu.

Pasek testowy - pasek materiału fotograficznego z różnymi naświetleniami lub paski z różnymi filtracjami, które służą do porównania rezultatów naświetlania materiału i wybrania optymalnego wariantu.

Pełny zakres tonalny - zakres tonów obejmujący wszystkie tony szarości pomiędzy czernią a bielą.

Perspektywa linearna - przedstawienie linii równoległych w dwuwymiarowym

obrazie w postaci linii zbieżnych - narasta wraz z odległością.

Perspektywa powietrzna - złudzenie głębi i dystansu spowodowane efektem rozpraszania światła i zamglenia atmosferycznego, dającego zniebieszczenie barw i rozjaśnienie tonów na zdjęciu widoków.

Pierścienie pośrednie - metalowe lub plastikowe pierścienie o różnych wymiarach służące do mocowania obiektywu dalej od płaszczyzny filmu, co umożliwia wykonywanie reprodukcji lub makrofotografii.

Pigment - nierozpuszczalny barwnik. Barwi materiały przez fizyczne osiadanie na ich powierzchni.

Piksele - malutkie powierzchnie świecące, które tworzą obraz elektroniczny.

Piktogramy odległości - symbole rysunkowe używane zamiast cyfr do określenia odległości obiektu od aparatu. W niektórych modelach o ograniczonym zakresie ustawiania ostrości wskazują najczęstsze odległości stosowane przy wykonywaniu portretu pojedynczych osób, grup postaci, i krajobrazów.

Plamkowanie - usuwanie plamek i skaz z odbitek.

Płaszcz wodny - basen wodny, w którym prowadzi się obróbkę chemiczną dla zachowania stałej, właściwej temperatury odczynników.

Płaszczyzna filmu - płaszczyzna, w której jest umieszczony film w aparacie lub w ramce do negatywów w powiększalniku.

Płaszczyzna ostrości - Płaszczyzna, w której obiektyw tworzy obraz; dla otrzymania ostrego obrazu na filmie musi się ona pokrywać z płaszczyzną filmu.

Płukanie - pośrednie oraz ostatnie etapy obróbki chemicznej, w których pozostałości kąpieli są wypłukiwane z filmu.

Płytką obrazowa - szklana lub plastikowa płytką wmontowana w układzie celownika wewnątrz aparatu lustrzanego, która pozwala na dokonanie wyboru motywu zdjęcia i nastawienie ostrości obrazu.

Podczerwień - zakres fal dłuższych od czerwonego zakresu widma, niewidocznych dla oka, możliwych do zarejestrowania na filmie specjalnie na nie uczulonym.

Podklejanie na sucho - metoda przyklejania zdjęć do płaskich powierzchni, polegająca na podgrzaniu będącej pod ciśnieniem warstwy szelaku (żywicy) pomiędzy zdjęciem a podkładem.

Polaryzacja = Spolaryzowane światło.

Pole krycia obiektywu - maksymalna powierzchnia czytelnego obrazu tworzonego przez obiektyw. Musi być większa od wymiaru formatu obrazu na filmie, do którego obiektyw jest przeznaczony.

Pomiar światła odbitego - odczyt poziomego światła odbitego od obiektu np. od powierzchni filmu.

Pomiar światła poprzez obiektyw - typ systemu pomiarowego stosowany ogólnie w aparatach lustrzanych do pomiaru światła odbitego od przedmiotu, po przejściu poprzez obiektyw aparatu. Używany powszechnie skrót angielski TTL (Through the Lens).

Poruszanie/cyrkulacja - poruszanie, obracanie oraz kręcenie filmu lub papieru w koreksie bądź w kuwecie podczas obróbki chemicznej w celu utrzymania ciągłego kontaktu emulsji ze świeżym roztworem danej kąpieli chemicznej.

Powiększalnik - urządzenie rzutujące obraz z filmu na inny materiał światłoczuły w celu wykonania powiększeń; zasada pracy podobna jak w rzutniku do przezroczy. Powiększalnik osadzony jest w osi pionowej tak, że rzutowany obraz pojawia się na jego poziomej podstawie.

Powiększenie - odbitka większa od negatywu, z którego została wykonana.

Pozytyw - obraz o zgodnej z rzeczywistością skalą tonalną.

Półtony - wrażenie szarości w obrazie uzyskiwane przez różne zagęszczenie punkcików srebra metalicznego, chociaż obraz składa się tylko z czerni i bieli.

Preselekcja czasu migawki - typ półautomatycznego sterowania naświetlaniem, w którym fotografujący ręcznie ustawia wartość czasu migawki, a układ sterujący automatycznie dobiera wartość liczby przesłony, zapewniającą w konkretnych warunkach prawidłowe naświetlenie.

Preselekcja przesłony - typ półautomatycznego sterowania naświetlaniem, w którym fotografujący ręcznie ustawia wartość liczby przesłony, a układ sterujący automatycznie dobiera czas migawki, zapewniający w danych warunkach prawidłowe naświetlenie.

Proces jednokąpielowy - obróbka chemiczna składająca się z jednego roztworu wywoływacza i utrwalacza.

Proces negatyw/pozytyw - proces wykonywania z negatywu odbitek pozytywowych na papierze fotograficznym.

Proces pozytyw-pozytyw - proces otrzymywania odbitek pozytywowych na odwracalnym papierze fotograficznym bezpośrednio z przezroczy.

Prószenie - metoda retuszu polegająca na rozprowadzeniu farby na powierzchni zdjęcia za pomocą pylenia, najczęściej z pomocą aerografu wykorzystującego sprężone powietrze.

Przykrwanie obrazu - usuwanie niepożądanych partii obrazu. Przykrwanie aparatem, oznacza wybór właściwej odległości aparatu od przedmiotu i wybór obiektywu o właściwej odległości ogniskowej, aby ująć na zdjęciu tylko pożądaną fragment obrazu.

Przykrwanie w ciemni - oznacza powiększenie tylko wybranego fragmentu negatywu. Przykrwanie gotowych odbitek polega po prostu na obcięciu niepożądanych fragmentów obrazu.

Pryzmat pentagonalny - pryzmat używany w wizjerach lustrzanek w celu otrzymania na matówce obrazu nieodwróconego stronami.

Przeglądarka do przezroczy - półprzezroczysta powierzchnia podświetlona świetlówką służąca do oglądania negatywów i przezroczy.

Przerywacz - kąpiel używana do zatrzymania działania wywoływacza.

Przesłona - okrągły otwór umieszczony w obiektywie lub tuż obok niego, regulujący ilość światła padającą na materiał światłoczuły a także wyznaczający głębię ostrości. Może być stała lub zmienna. Jej wielkość oznacza się liczbą otworu przesłony f .

Przesłona irysowa - przesłona składająca się z pierścienia umieszczonego w obiektywie lub tuż obok niego z zachodzącymi na siebie listkami (blaszkami), które regulują otwór przesłony.

Przesłona krytyczna - otwór przesłony, przy którym dany obiektyw pracuje (rysuje) najlepiej, najczęściej w środkowej części jego skali.

Przesłona zapadkowa - przesłona o skokowym, zapadkowym charakterze przesuwu, używana np. w powiększalnikach, gdzie często ustawianie przebiega w ciemności.

Prześwietlenie - zbyt mocne działanie światła na materiał światłoczuły.

Przewołanie - zbyt mocne wywołanie wskutek przedłużenia czasu, za wysokiej temperatury lub zbyt intensywnego poruszania materiału w roztworze wywoływającym.

Przezrocze - obraz pozytywowo na filmie.

Punktowiec - sztuczne źródło światła o regulowanym, wąskim strumieniu świecenia.

Punkt zbiegu linii - punkt w oddali, w którym zbiegają się linie perspektywy.

Purpura - kolor składający się z czystego światła niebieskiego i czerwonego, barwa dopełniająca do purpury to zielony.

R

Ramka negatywowa - ramka do wkładania negatywów lub przezroczy do powiększalnika, pomiędzy źródłem światła a obiektywem.

Rastrowanie - wykonywanie odbitek przez raster w celu rozbicia obrazu na punkty lub linie.

RAW - tryb zapisu oznaczany jako RAW (tzw. surowy) jest trybem pozwalającym na transfer danych (bitów) bezpośrednio z aparatu cyfrowego (matrycy CCD lub CMOS) do np. komputera, bez żadnej ingerencji w ten proces ze strony oprogramowania (przetwarzania elektronicznego), czy też sprzętu.

Refleksy = "Duszki".

Retusz - ręczne usuwanie plamek i uszkodzeń lub korekta barw gotowej odbitki.

Retykulacja emulsji - pękanie emulsji pod wpływem zbyt dużej zmiany temperatury, nadmiernej kwasowości, lub zasadowości kąpieli.

Rękaw fotograficzny - specjalny światłoszczelny pojemnik z materiału, w formie dwustronnie otwartego rękawa, używany do wszelkich manipulacji z materiałem światłoczułym przy jasnym świetle.

Rozbicie na kolory = Wyciągi barwne.

Ruchome grupy soczewek - grupy soczewek w obiektywie, które poruszają się w stosunku do pozostałych grup w czasie ustawiania ostrości lub zmiany ogniskowej w obiektywach zmiennoogniskowych.

Rybie oko - ekstremalnie szerokokątny obiektyw, w którym znaczna dystorsja (beczkowate zniekształcenie linii w obrazie) jest wynagradzana znacznym kątem widzenia sięgającym ponad 220°.

S

Samowyzwalacz - urządzenie opóźniające o jakiś czas otwarcie migawki po naciśnięciu spustu.

Sepiowanie - zamiana czarnych i szarych tonów czarno-białego obrazu na brązowe.

Siatka - płótno umieszczane przed źródłem światła w celu zmniejszenia jego mocy i zwiększenia rozproszenia.

Skala ostrości - skala na obudowie obiektywu podana w jednostkach lub w postaci symboli, które w momencie ich ustawienia wskazują, że obraz obiektu znajdującego się w tej odległości od obiektywu będzie ostry.

Skala powiększenia - stosunek wielkości obiektu w rzeczywistości do jego wielkości na obrazie: kiedy są sobie równe, mówi się o skali powiększenia 1x. Oznacza także stopień powiększenia odbitki z negatywu lub odległość pomiędzy obiektem a obiektywem oraz obiektywem a obrazem.

Slajd = Przezrocze.

Slave unit - urządzenie do równoczesnego, zdalnego wyzwiania błysku w więcej niż jednej lampie błyskowej.

Soczewka - kawałek szkła lub plastiku posiadający zdolność skupiania lub rozpraszania światła.

Soczewka wypukła - soczewka grubsza w środku, niż na brzegach, uginająca promienie światła do wewnątrz w punkcie będącym ogniskiem danej soczewki. Inaczej zwana soczewką skupiającą.

Soczewka wklęsła - soczewka grubsza na brzegach niż w środku, uginająca promienie światła na zewnątrz. Inaczej zwana soczewką rozpraszającą.

Soczewki nasadkowe - dodatkowe soczewki nakładane na obiektyw w celu zmiany ogniskowej, używane w makrofotografii.

Solaryzacja - częściowe odwrócenie tonów spowodowane znacznym prześwietleniem lub światłem zadymiającym w trakcie wywoływania.

Spolaryzowane światło - światło drgające tylko w jednej płaszczyźnie, w odróżnieniu od światła bezpośredniego, które drga we wszystkich płaszczyznach. Patrz Filtr polaryzacyjny.

Srebro metaliczne - forma srebra tworzącego obraz po naświetleniu halogenków srebra i ich wywołaniu.

Standardowy obiektyw - obiektyw o ogniskowej zbliżonej do przekątnej klatki filmu, na którym wykonywane jest zdjęcie tym obiektywem.

Statyw - najczęściej trójnożna konstrukcja zapewniająca stabilność aparatu przy robieniu zdjęć z długimi czasami otwarcia migawki lub przy użyciu teleobiektywu, zabezpieczająca tym samym przed wstrząsami grożącymi zamazaniem obrazu.

Still video - metoda elektronicznego zapisu obrazu na nośniku magnetycznym.

Stolik bezcieniowy - półprzezroczysty materiał rozpięty wokół obiektu w celu osiągnięcia równego rozproszonego oświetlenia i wyeliminowania refleksów na bardzo błyszczących przedmiotach.

Stopień przesłony - miara ilości światła "wpuszczanego" do aparatu - każda zmiana otworu przesłony lub czasu otwarcia migawki równa się jednemu stopniowi przesłony.

Stopnie czułości = Światłoczułość.

Substancja przyspieszająca - związki chemiczne dodawane do wywoływacza w celu przyspieszenia procesu redukcji.

Synchronizacja lampy błyskowej - system łączący wyładowanie lampy błyskowej z momentem, w którym migawka jest całkowicie otwarta.

System TTL - system pomiaru światła wpadającego przez obiektyw w określonym polu.

Szafa susząca - małe pomieszczenie do suszenia filmów po obróbce chemicznej, w którym wytwarza się samodzielny system wentylacyjny powietrza.

Szkoło opalizujące - szkło półprzepuszczalne o opalizującym zabarwieniu, używane jako dyfuzor w powiększalnikach, podświetlarkach i światłomierzach.

Szparowanie = Wycinanie tła.

Szpuła koreksu - wąska rurka z płaskimi dyskami po obu stronach, na które nawija się film.

Sztuczne źródła światła dziennego - żarówki lub inne lampy dające światło o charakterze widma światła dziennego.

Szyberek do kasety - blaszka wsuwana do kasety na filmy cięte lub zwojowe w celu zabezpieczenia materiału światłoczułego podczas wymiany lub ładowania kasety.

Śluza świetlna - sposób zabezpieczenia kasety, koreksu lub ciemni przed dostępem

światła.

Światło ciemniowe - światło używane w ciemni, które nie zaświecila filmów i papierów. Różne dla różnych typów materiałów fotograficznych.

Światłoczułość - miara uczulenia materiału fotograficznego na światło.

Światło kluczowe - główne światło w scenie.

Światłomierz - urządzenie mierzące ilość światła padającego na obiekt lub od niego odbitego i na tej podstawie przedstawiające parametry prawidłowej ekspozycji.

Światłomierz punktowy - światłomierz o wąskim kącie pomiaru, takim, że można dokonywać dokładnego odczytu z całkiem małych powierzchni nawet oddalonych obiektów.

Światłomierz zintegrowany z aparatem - światłomierz umieszczony w aparacie, tak sprzężony z jego urządzeniami sterującymi, że przekazuje im bezpośrednio zmierzone parametry ekspozycji.

Światło odbite - światło padające na obiekt po odbiciu się od innych powierzchni.

Światło padające - światło padające bezpośrednio na obiekt, w przeciwieństwie do światła odbitego.

Światło punktowe - ukierunkowane źródło światła o niewielkich wymiarach żarnika i przezroczystej szklanej żarówce, dające ostre cienie.

Światło sztuczne - światło nie pochodzące z naturalnych źródeł.

Światła wypełniające - dodatkowe źródła światła używane do rozświetlenia cieni.

Światło zastane - naturalne światło w scenie, w odróżnieniu od światła użytego specjalnie do fotografii. Jest to światło, jakie fotograf zastał w miejscu robienia fotografii.

Światło żarowe - źródło światła wykorzystujące włókna wolframowe jako żarnik. Większość lamp używanych w oświetleniu domowym jest typem światła żarowego.

Ireneusz Zdrowak

Wszystkie prawa do materiałów zamieszczonych na stronach [Foto-Netu](#) zastrzeżone.
Kopiowanie i publikacja bez zgody autorów zabroniona.

kategoria: Słowniczek fotograficzny

Słowniczek T-Z

Terminy fotograficzne

ABC fotografii cyfrowej

Encyklopedia podstawowych pojęć i terminy techniczne stosowane w fotografii.

T

Tabela naświetleń - zestawienie parametrów ekspozycji i warunków oświetleniowych pozwalających oszacować prawidłową ekspozycję.

Tank - światłoszczelny pojemnik do obróbki chemicznej filmów bądź papierów.

Techniki tonorozdzielcze - techniki prowadzące do likwidacji płynnych tonów i pozostawieniu tonów wyraźnie oddzielonych.

Teleobiektyw - długoogniskowy obiektyw przeznaczony do robienia zdjęć ze znacznej odległości.

Tolerancja ekspozycji - patrz tolerancja materiału fotograficznego.

Tolerancja materiału fotograficznego - zakres prześwietleń i niedoświetleń oraz przewołań i niedowołań, przy których otrzymuje się jeszcze możliwe do zaakceptowania rezultaty. Wysokoczułe czułe filmy i papiery o miękkiej gradacji charakteryzują się największą tolerancją.

Toner - substancja chemiczna zmieniająca czarno-białe obrazy w kolorowe.

Tonowanie - przekształcanie ciemnych partii czarno-białego obrazu na wybrany kolor przez zamianę srebra metalicznego na jego związki lub barwnik. Najczęściej stosowaną techniką tonowania jest sepiowanie.

Twardy - kontrastowy obraz lub światło dające ostre cienie.

Tylna projekcja - efekt używany do sztucznego wprowadzenia tła w atelier. Wcześniej sfotografowany obiekt lub scena rzutowana od tyłu na półprzepuszczalny ekran, daje złudzenie naturalnego tła dla pierwszego planu znajdującego się w studiu.

Tylne oświetlenie - obiekt oświetlony jest światłem padającym od tyłu. Zazwyczaj potrzebna jest korekta ekspozycji dla w ten sposób oświetlonych obiektów.

U

Uchwyty do filmu - metalowe lub plastikowe uchwyty (klipsy) zapobiegające skręcaniu się filmu podczas suszenia: dla naprężenia obciążony jednym z nich od dołu, film jest powieszony na drugim.

Uczulenie panchromatyczne - uczulenie na pełny zakres widma.

Ultrafiolet - niewidzialny zakres widma rejestrujący się na filmie w postaci zadymienia.

Ustawianie ostrości - przesuwanie płaszczyzny obiektywu w stosunku do filmu w zależności od odległości pomiędzy obiektem a aparatem, w celu osiągnięcia ostrego obrazu.

Ustawianie ostrości w podczerwieni - posługiwanie się dodatkową skalą ostrości

na obiektywie przy wykonywaniu zdjęć na filmie uczulonym na podczerwień.

Utrwalanie - kąpiel polegająca na reakcji chemicznej, w wyniku której nienaświetlone halogenki srebra z filmu lub papieru stają się rozpuszczalne i przechodzą do roztworu; w procesie obróbki chemicznej następuje po wywoływaniu, przerywaniu i odbielaniu, nadaje trwałość obrazowi w białym świetle.

UV = Ultrafiolet.

UV filtry patrz Filtry UV.

W

Wężyk spustowy - elastyczny przewód służący do zdalnego wyzwalania migawki.

Widmo światła białego - widziana przez oko ludzkie część zakresu fal elektromagnetycznych w postaci kolorów (w zależności od długości fali) od fioletu i niebieskiego, przez zielony i żółty do czerwonego. Kiedy wszystkie barwy występują razem, światło wydaje się białe.

Wielokrotna ekspozycja - kilkukrotne naświetlenie tej samej klatki.

Wielosoczewkowa konstrukcja obiektywu - układ optyczny składający się z kilku grup soczewek, które pracując razem dają ostry obraz pozbawiony dystorsji.

Winiętowanie - częściowe zniekształcenie obrazu na brzegach przez przysłonięcie innym obrazem, ściemnienie lub zbytne rozjaśnienie.

Wizjer - miejsce w aparacie, gdzie można zobaczyć obraz, który będzie zarejestrowany na filmie. Patrz także Celownik optyczny.

Wskaźnik chemiczny - substancja chemiczna wskazująca stopień zużycia kąpieli poprzez zmianę barwy wskaźnika.

Współczynnik filtru - liczba określająca krotność, o jaką trzeba zwiększyć odczytaną przed przefiltrowaniem ekspozycję, aby uzyskać prawidłowe naświetlenie po założeniu filtru. Różny dla różnych filtrów, najczęściej umieszczany jest na oprawie.

Wyciągi barwne - fotograficzne przekształcenie obrazu barwnego za pomocą filtrów na trzy obrazy czarno-białe, odpowiadające barwom podstawowym: czerwonej, zielonej i niebieskiej. Stosowane przy efektach specjalnych oraz w technice drukarskiej.

Wycinanie tła - forma retuszu wielkoformatowych negatywów polegająca na pokryciu niepotrzebnej części zdjęcia farbą kryjącą. W rezultacie otrzymuje się czyste białe tło.

Wydruk fotorealistyczny - wydruk jakościowo przypominający klasyczną odbitkę fotograficzną.

Wyładowanie lampy - świecenie gazu w szklanej rurce pod wpływem przyłożonego napięcia elektrycznego, wykorzystywane jako źródło światła m.in. w lampach błyskowych.

Wysłanianie - zmniejszanie naświetlenia określonych partii odbitki przez ich zasłanianie podczas naświetlania pod powiększalnikiem.

Wysokoczuły film - film o wysokiej światłoczułości wyrażonej w stopniach ASA i ISO. Definicja obrazu nie jest taka dobra jak przy niskoczułych filmach ze względu na większe ziarno. Im czulszy film tym większe ziarno.

Wywoływanie - proces chemiczny polegający na zamianie naświetlonych halogenków srebra na srebro metaliczne, pierwszy element w fotograficznym procesie obróbki chemicznej materiałów światłoczułych.

Wywoływanie barwne materiałów czarno-białych - proces chemiczny (zwany

inaczej chromogenicznym) polegający na wywołaniu halogenków srebra z użyciem komponentów barwnika tak, że tworzą one obraz barwny.

Wyzwalacz przewodowy- mechaniczne lub elektryczne urządzenie do wyzwalania migawki.

Wyzwalacz przewodowy - jest zazwyczaj używany, jeżeli aparat jest zamocowany na statywie.

Z

Zadymienie - cienka, równomierna warstwa srebra metalicznego powstająca w nienaświetlonych miejscach materiału światłoczułego pod wpływem zużycia chemikaliów, przewożenia lub specjalnych procesów obróbki.

Zaświetlenie - przypadkowe naeksponowanie materiału światłoczułego powodujące jego zczernienie, zszarzenie lub zamglenie.

Zbliżenie - powiększenie obiektu lub jego fragmentu wypełniające cały kadr.

Ziarnistość subiektywna - określenie opisujące wizualne ukazanie się nieregularnych skupisk naświetlonych i wywołanych ziaren halogenków srebra na filmie lub papierze fotograficznym. Jest najbardziej widoczna na obszarach jasnych tonów obrazu.

Ziarno - tworzące obraz kryształki srebra metalicznego, powstałe po obróbce chemicznej naświetlonych halogenków srebra.

Zimne barwy - barwy z "niebieskiego końca" widma dające poczucie zimna.

Zmiękczenie obrazu - Rozmycie, miękki obraz.

Zoom = Obiektywy zmiennoogniskowe.

Zoom cyfrowy - stratne jakościowo zbliżenie obrazu, polegające na wycięciu fragmentu z całości zdjęcia i powiększeniu go.

Zwilżacz - substancja chemiczna zmniejszająca napięcie powierzchniowe na mokrym filmie, przyspieszająca suszenie.

Żelatyna - postać naturalnego białka używane jako środek wiążący halogenki srebra z podłożem.

Żółty - kolor powstający z czystego światła czerwonego i zielonego; barwa dopełniająca to niebieski.

Źródło światła - ogólne określenie każdego źródła światła używanego w fotografii, jak na przykład światło słoneczne.

Ireneusz Zdrowak

